

Nasjonale pasientforløp psykisk helse og rus

Beskrivelse av indikatorer

Norsk pasientregister (NPR)

Versjon 3.00
Dato 28.09.2022

Innhold

Innhold	2
1 Innledning.....	3
2 Indikatorer nasjonale pasientforløp psykisk helse og rus	4
2.1 Aktivitetsindikatorer.....	4
2.1.1 PA02 - Informasjon om ulike behandlingsformer	5
2.1.2 PA03 - Involvering i behandlingsplan	6
2.2 Forløpstidsindikatorer	7
2.2.1 PF01 – Forløpstid for utredning	8
2.2.2 PF02 – Forløpstid fra avsluttet avrusning til påbegynt behandling i TSB.....	10
2.2.3 PF03 – Forløpstid for evaluering av behandling i poliklinikk.....	11
2.2.4 PF04 – Forløpstid fra henvisning mottatt til første fremmøte for start utredning	12
2.2.5 Anbefalte forløpstider lagt til grunn for forløpsindikatorer.....	13

1 Innledning

Nasjonale pasientforløp er normerende forløpsbeskrivelser for grupper av brukere og pasienter. Målsetningen med nasjonale pasientforløp innen psykisk helse og rus er

- økt brukermedvirkning og brukertilfredshet
- sammenhengende og koordinerte pasientforløp
- å unngå unødig ventetid for utredning, behandling og oppfølging
- likeverdig tilbud til pasienter og pårørende uavhengig av hvor i landet de bor
- bedre ivaretagelse av somatisk helse og gode levevaner

Følgende nasjonale pasientforløp er utviklet, og ble tatt i bruk av tjenesten fra 1. januar 2019

- Nasjonalt pasientforløp for rusbehandling (TSB)
- Nasjonalt pasientforløp for psykiske lidelser - voksne
- Nasjonalt pasientforløp for psykiske lidelser – barn og unge

Disse tilstandsspesifikke nasjonale pasientforløpene ble tatt i bruk av tjenesten fra 15. februar 2019

- Nasjonalt pasientforløp for psykoselidelser, inkludert mistanke om psykoseutvikling – barn, unge og voksne
- Nasjonalt pasientforløp for tvangslidelse (OCD)
- Nasjonalt pasientforløp for spiseforstyrrelser hos barn og unge under 23 år
- Nasjonalt pasientforløp for gravide og rusmidler (fra 1. jan 2020)

Norsk pasientregister (NPR) i Helsedirektoratet er et sentralt helseregister som mottar data om behandling av pasienter fra hele spesialisthelsetjenesten. NPR har etablert en monitoreringsløsning som beregner og publiserer forløpstids- og aktivitetsindikatorer for de nasjonale pasientforløpene basert på data fra spesialisthelsetjenesten.

Se helsedirektoratet.no og helsenorge.no for mer informasjon om nasjonale pasientforløp innen psykisk helse og rus.

2 Indikatorer nasjonale pasientforløp psykisk helse og rus

2.1 Aktivitetsindikatorer

Aktivitetsindikatorer (med prefiks «PA») måler i hvilken grad eller for hvilken andel av forløpene en aktivitet skjer.

Det vises to aktivitetsindikatorer

- PA02 Informasjon om ulike behandlingsformer
- PA03 Involvering i behandlingsplan

Tidligere måling på avslag på rett til helsehjelp (PA01) er tatt ut fra 2021.

2.1.1 PA02 - Informasjon om ulike behandlingsformer

PA02 - Informasjon om ulike behandlingsformer – andel som har fått informasjon om ulike behandlingsformer	
Beskrivelse	Andel av pasienter i nasjonalt pasientforløp med behov for behandling, som har mottatt informasjon om de ulike behandlingsformene enheten tilbyr.
Format	Andel (teller over nevner)
Måles for forløp	<p>Indikatoren beregnes for hver av de generelle nasjonale pasientforløpene</p> <ul style="list-style-type: none"> • D01. Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) • D11. Utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne • D12. Utredning og behandling i psykisk helsevern, barn og unge <p>og for disse tilstandsspesifikke nasjonale pasientforløpene</p> <ul style="list-style-type: none"> • D06. Psykoseutvikling og psykoselidelser • D07. Utredning og behandling av tvangslidelse (OCD) • D08. Spiseforstyrrelser barn og unge • D09. Gravide som bruker/har brukt rusmidler
Indikatorpopulasjon (nevner)	<p>Nasjonale pasientforløp registrert med</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) • klinisk beslutning (C) med utfall T eller P, og det har gått seks uker fra klinisk beslutning <p>Ekskludert fra beregning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avbrudd etter pasientens/foresattes eget ønske (XP) • Avbrudd fordi pasienten ikke har møtt (XM) • Avslutning av andre årsaker (XA) • Overført til annet nasjonalt pasientforløp for psykisk helse eller rus (XN)
Definisjon av teller	<p>Nasjonalt pasientforløp registrert med</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) og • klinisk beslutning (C) med utfall T eller P • at pasienten er informert om ulike behandlingsformer (UB), innen seks uker etter klinisk beslutning
Tid	Knyttes til periode (måned, tertial) for dato seks uker etter klinisk beslutning
Datakilde	Hendelser i forløp rapportert fra spesialisthelsetjenesten til NPR
Dataopplysninger	Indikatoren knyttes til institusjonen som har registrert klinisk beslutning

2.1.2 PA03 - Involvering i behandlingsplan

PA03 - Involvering i behandlingsplan – andel som sammen med behandler har utarbeidet en behandlingsplan	
Beskrivelse	Andel av pasienter i nasjonalt pasientforløp som sammen med behandler har utarbeidet en behandlingsplan.
Format	Andel (teller over nevner)
Måles for forløp	<p>Indikatoren beregnes for hver av de generelle nasjonale pasientforløpene</p> <ul style="list-style-type: none"> • D01. Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) • D11. Utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne • D12. Utredning og behandling i psykisk helsevern, barn og unge <p>og for de tilstandsspesifikke nasjonale pasientforløpene</p> <ul style="list-style-type: none"> • D06. Psykoseutvikling og psykoselidelser • D07. Utredning og behandling av tvangslidelse (OCD) • D08. Spiseforstyrrelser barn og unge • D09. Gravide som bruker/har brukt rusmidler
Indikatorpopulasjon (nevner)	<p>Nasjonale pasientforløp registrert med</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) • klinisk beslutning (C) med utfall T eller P, og det har gått seks uker fra klinisk beslutning <p>Ekskludert fra beregning: Avbrudd etter pasientens/foresattes eget ønske</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avbrudd etter pasientens/foresattes eget ønske (XP) • Avbrudd fordi pasienten ikke har møtt (XM) • Avslutning av andre årsaker (XA) • Overført til annet nasjonalt pasientforløp for psykisk helse eller rus (XN)
Definisjon av teller	<p>Nasjonale pasientforløp registrert med</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) og • klinisk beslutning (C) med utfall T eller P • at pasienten er involvert i utarbeidelse av behandlingsplan (UU), etter start nasjonalt pasientforløp og innen seks uker etter klinisk beslutning (CT/CP)
Tid	Knyttes til periode (måned, tertial) for dato seks uker etter klinisk beslutning
Datakilde	Hendelser i forløp rapportert fra spesialisthelsetjenesten til NPR
Dataopplysninger	Indikatoren knyttes til institusjonen som har registrert klinisk beslutning

2.2 Forløpstidsindikatorer

Forløpstidsindikatorer (med prefiks «PF») angir andelen av nasjonale pasientforløp som blir gjennomført innenfor anbefalt forløpstid for definerte faser av det nasjonale pasientforløpet

Det er vises måling for fire forløpstidsindikatorer:

- PF01 Forløpstid for utredning
- PF02 Forløpstid fra avsluttet avrusning til påbegynt behandling i TSB
- PF03 Forløpstid for evaluering av behandling i poliklinikk
- PF04 Forløpstid fra henvisning mottatt til første fremmøte for start utredning

Forutsetning for å inngå i forløpstidsberegningen, er at det finnes en gyldig start- og slutt for indikatoren. Indikatoren «tilskrives» institusjonen assosiert med den siste hendelsen i forløpstiden.

Figuren nedenfor illustrerer sammenhengen mellom rapporterte hendelser og forløpsindikatorene i nasjonale pasientforløp for psykisk helse og rus.

*PF04 - Forløpstid fra henvisning mottatt til første fremmøte måles for nasjonalt pasientforløp ved mistanke om psykoseutvikling og psykoselidelser hos barn, unge og voksne og nasjonalt pasientforløp for spiseforstyrrelser hos barn og unge.

**PF02 - Forløpstid fra avsluttet avrusning til påbegynt behandling i TSB måles for Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) og gravide som bruker/har brukt rusmidler.

2.2.1 PF01 – Forløpstid for utredning

PF01 – Forløpstid for utredning – andel som har anbefalt forløpstid	
Beskrivelse	Andel av pasienter i nasjonalt pasientforløp som er utredet innen anbefalt forløpstid.
Format	Andel (teller over nevner)
Måles for forløp	<p>Indikatoren beregnes for hver av de generelle nasjonale pasientforløpene</p> <ul style="list-style-type: none"> • D01. Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) • D11. Utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne • D12. Utredning og behandling i psykisk helsevern, barn og unge <p>og for de tilstandsspesifikke nasjonale pasientforløpene</p> <ul style="list-style-type: none"> • D06. Psykoseutvikling og psykoselidelser • D07. Utredning og behandling av tvangslidelse (OCD) • D08. Spiseforstyrrelser barn og unge • D09. Gravide som bruker/har brukt rusmidler - kvinne
Indikatorpopulasjon (nevner)	<p>Nasjonale pasientforløp registrert med</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A), • første fremmøte (M) og • klinisk beslutning (C*) <p>For de generelle nasjonale pasientforløpene inkluderer også målingen utvidet utredning.</p> <p>Ekskludert: Forløp hvor vurdering av henvisning sier at pasienten har behov for behandling og ikke utredning, dvs. henvVurd=2.</p> <p>*Utfall av klinisk beslutning U, P, T, S, K, A, I</p>
Definisjon av teller	<p>Nasjonale pasientforløp registrert med</p> <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A), • første fremmøte (M), • klinisk beslutning (C*) og • forløpstid for utredning er mindre eller lik anbefalt forløpstid for gjeldende nasjonale pasientforløp. For D01, D11 og D12 må både basis og evt. utvidet utredning være mindre eller lik anbefalt forløpstid. Ubenyttet tid fra basis utredning kan overføres til utvidet utredning. <p>Ekskludert: Forløp hvor vurdering av henvisning tilsier at pasienten har behov for behandling (avklart tilstand). Dette rapporteres som til NPR ved henvVurd=2.</p>
Tidsvindu	Indikatoren knyttes til periode (måned, tertial) med tidspunkt for klinisk beslutning (C*)

Datakilde	Hendelser i nasjonale pasientforløp og episode og henvisningsinformasjon rapportert til NPR
Dataopplysninger	<p>For noen nasjonale pasientforløp er anbefalt forløpstid ulik for pasienter som utredes i hhv. døgnet og poliklinikk. Omsorgsnivå for hendelser hentes fra episoder i NPR-melding som sammenfaller med tidspunkt for klinisk beslutning (C*). Episoden kobles slik:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) samme rapporteringsenhet 2) samme pasient 3) avdeling er psykisk helse og rus (avdelingskode som starter med 6 eller 7) 4) dato for hendelse sammenfaller med dato for episode basert på inn- og ut-dato <p>I tilfeller hvor en ikke finner en sammenfallende episode, måles forløpstiden mot anbefalt forløpstid for poliklinikk.</p>

2.2.2 PF02 – Forløpstid fra avsluttet avrusning til påbegynt behandling i TSB

PF02 - Forløpstid fra avsluttet avrusning til påbegynt behandling i TSB – andel som har anbefalt forløpstid	
Beskrivelse	Andel pasienter i nasjonalt pasientforløp for TSB som har gjennomført første avrusning i poliklinikk eller døgnerhet, og som har startet tverrfaglig spesialisert rusbehandling i døgnerhet innenfor anbefalt forløpstid.
Format	Andel (teller over nevner)
Måles for forløp	Indikatoren beregnes for forløp D01, Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) og D09, Gravide som bruker/har brukt rusmidler - kvinne
Indikatorpopulasjon (nevner)	Nasjonale pasientforløp registrert med <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) før • avrusning er avsluttet (D) før • første fremmøte i nasjonalt pasientforløp etter avrusning (M) i døgnerhet
Definisjon av teller	Nasjonale pasientforløp registrert med <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) før • avrusning er avsluttet (D) før • første fremmøte i nasjonalt pasientforløp etter avrusning (M) i døgnerhet • forløpstid fra avrusning er avsluttet (D) til første fremmøte (M) for utredning/behandling i døgnerhet er 0 dager
Tid	Indikatoren knyttes til periode (måned, tertial) for tidspunkt for første fremmøte (M) etter at avrusning er avsluttet
Datakilde	Hendelser i nasjonale pasientforløp og episodedata rapportert til NPR
Dataopplysninger	Oppstart av behandling i døgnerhet er definert ved at det er rapportert et første fremmøte (M) ved døgnerhet etter at avrusning er avsluttet (D). Før å avgjøre hvorvidt første fremmøte (M) etter endt avrusning (D) er i døgnerhet, kobles hendelse M mot episode med omsorgsnivå døgner fra NPR-melding. Forløpet inngår i måling når vi finner at ved hendelse M er pasienten innlagt.

2.2.3 PF03 – Forløpstid for evaluering av behandling i poliklinikk

PF03 – Forløpstid for evaluering av behandling i poliklinikk - andel som har anbefalt forløpstid	
Beskrivelse	Andel pasienter i nasjonalt pasientforløp som har gjennomført første evaluering av behandlingen i poliklinikk innenfor anbefalt forløpstid
Format	Andel (teller over nevner)
Måles for forløp	Indikatoren beregnes for hver av de generelle nasjonale pasientforløpene <ul style="list-style-type: none"> • D01. Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) • D11. Utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne • D12. Utredning og behandling i psykisk helsevern, barn og unge og for de tilstandsspesifikke nasjonale pasientforløpene <ul style="list-style-type: none"> • D06. Psykoseutvikling og psykoselidelser • D07. Utredning og behandling av tvangslidelse (OCD) • D08. Spiseforstyrrelser barn og unge • D09. Gravide som bruker/har brukt rusmidler - kvinne
Indikatorpopulasjon (nevner)	Nasjonale pasientforløp registrert med <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) og • klinisk beslutning (C) med utfall behov for behandling innen psykisk helsevern (P) eller TSB (T) • evaluering (E) i poliklinikk
Definisjon av teller	Nasjonale pasientforløp registrert med <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A) og • klinisk beslutning (C) med utfall behov for behandling innen psykisk helsevern (P) eller TSB (T) • evaluering (E) i poliklinikk • forløpstid fra klinisk beslutning (CP/CT) og første evaluering (E) er mindre eller lik anbefalt forløpstid for gjeldende nasjonale pasientforløp.
Tid	Indikatoren knyttes til periode (måned tertial) ut fra tidspunkt for evaluering (E)
Datakilde	Hendelser i nasjonale pasientforløp og episoder rapportert til NPR
Dataopplysninger	Indikatoren måles for evaluering i poliklinikk. Omsorgsnivå for evaluering (E) hentes fra episoder i NPR-melding som sammenfaller med tidspunkt for evaluering (E). Episoden kobles slik: <ol style="list-style-type: none"> 1) samme rapporteringsenhet 2) samme pasient 3) avdeling er psykisk helse og rus (avdelingskode som starter med 6 eller 7) 4) dato for hendelse (E) sammenfaller med dato for poliklinisk episode

	Evalueringer som ikke sammenfaller med en poliklinisk episode, inngår ikke i målingen.
--	--

2.2.4 PF04 – Forløpstid fra henvisning mottatt til første fremmøte for start utredning

PF04 – Forløpstid fra henvisning mottatt til første fremmøte for start utredning - andel som har anbefalt forløpstid	
Beskrivelse	Andel pasienter i nasjonale pasientforløp som har en forløpstid fra start nasjonalt pasientforløp til første fremmøte som er innenfor anbefalt forløpstid.
Format	Andel (teller over nevner)
Måles for forløp	Beregnes for forløp hvor det er anbefalt forløpstid: <ul style="list-style-type: none"> • D06. Psykoseutvikling og psykoselidelser • D08. Spiseforstyrrelser barn og unge
Indikatorpopulasjon (nevner)	Nasjonale pasientforløp registrert med <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A), og • Første fremmøte (M)
Definisjon av teller	Nasjonale pasientforløp registrert med <ul style="list-style-type: none"> • nasjonalt pasientforløp start (A), og • første fremmøte (M), og • der forløpstid fra nasjonalt pasientforløp start (A) til første fremmøte (M) er mindre eller lik anbefalt forløpstid for gjeldende nasjonale pasientforløp
Tid	Indikatoren knyttes til periode (måned tertial) ut fra tidspunkt for første fremmøte (M)
Datakilde	Hendelser i nasjonale pasientforløp og episoder rapportert til NPR
Dataopplysninger	Dersom det er flere registreringer av prosedyrekode A, benyttes første registrering som grunnlag. Dersom det er flere registreringer av prosedyrekode M, benyttes første registrering som grunnlag.

2.2.5 Anbefalte forløpstider lagt til grunn for forløpsindikatorer

Tabellen nedenfor viser en oversikt over anbefalt forløpstider i dager gjeldende fra 2021.

		D01. Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)		D06. Psyko- seutvikling og psykoselidelser		D07. Utredning og behandling av tvangslidelse (OCD)		D08. Spiseforstyrrel- ser barn og unge		D11. Utredning og behandling i psykisk helsevern, voksne		D12. Utredning og behandling i psykisk helsevern, barn og unge	
		døgn	polikl	døgn	polikl	døgn	polikl	døgn	polikl	døgn	polikl	døgn	polikl
PF01	Forløpstid for utredning (basis og utvidet)	7	21 og 42	14	42	42	42	14	42	42 OG 42	42 OG 42	42 OG 42	42 OG 42
PF01B	Forløpstid basis utredning	7	21	14	42	42	42	14	42	42	42	42	42
PF01U	Forløpstid for utvidet utredning	måles, men ingen forløpstid	42	måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet		42	42	42	42
PF02	Forløpstid fra avsluttet avrusning til påbegynt behandling i TSB (døgn)	0	3	måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet	
PF03	Forløpstid fra klinisk beslutning til første evaluering i poliklinikk	7	14	14	42	måles ikke for dette forløpet		14	28	14	42	14	42
PF04	Fra henvisning mottatt til første fremmøte	måles ikke for dette forløpet		7	7	måles ikke for dette forløpet		28*	28*	måles ikke for dette forløpet		måles ikke for dette forløpet	

* Anbefalt forløpstid er 7 dager ved alvorlig tilstand, og 28 dager ved mindre alvorlig tilstand. Indikatoren måler opp mot anbefaling på 28 dager for alle i forløpet.